

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 112/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Oľga Rosulegová, s. r. o., Hrabový chodník 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Oľga Rosulegová, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2019 zo 4. novembra 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 41/2019 z 25. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Oľga Rosulegová, s. r. o., Hrabový chodník 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Oľga Rosulegová, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2019 zo 4. novembra 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 41/2019 z 25. novembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené väzobné trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. f) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), v rámci ktorého bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie 2. novembra 2019 a do väzby bol vzatý uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2019 zo 4. novembra 2019 s odkazom na § 71 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), kde tiež Špecializovaný trestný súd podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal sťažovateľom ponúknutú peňažnú záruku. O sťažnostiach, ktoré proti tomuto prvostupňovému uzneseniu podali prokurátor a tiež sťažovateľ, rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Tost 41/2019 z 25. novembra 2019, ktorým s odkazom na ustanovenie § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prvostupňové

rozhodnutie zrušil a podľa ustanovení § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby z dôvodov podľa ustanovení § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku (čím vyhovel sťažnosti prokurátora), podľa ustanovenia § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa ustanovenia § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal sťažovateľom ponúknutú peňažnú záruku, a teda s odkazom na § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol.

3. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje, že v rámci väzobného rozhodovania namietal nesplnenie predpokladov jeho väzby z dôvodu absencie materiálnej podmienky väzby, keď podľa jeho názoru z vykonaného dokazovania nevyplýva dôvodnosť obvinenia vzneseného jeho osobe. Sťažovateľ je totiž toho názoru, že je celý obsah uznesenia o vznesení obvinenia založený iba na nepodložených domnienkach vyšetrovateľa, ktoré nie sú spôsobilé k preukázaniu spáchania trestnej činnosti. V tomto smere konkretizuje a poukazuje na jednu zo svedeckých výpovedí, ktorá ho má zo spáchania vyšetrovaného skutku usvedčovať. Sťažovateľ namieta, že je táto výpoveď v hrubom rozpore s výpoveďou ďalšieho spoluobvineného, a s týmto rozporom sa uznesenie o vznesení obvinenia nijako nevysporiadalo. Sťažovateľ takisto spochybňuje hodnovernosť dotknutej svedeckej výpovede, poukazujúc na to, že je predmetný svedok spolupracujúcou osobou, kde ho môže jeho snaha zabezpečiť si zákonné výhody s týmto postavením spojené motivovať k aktívnej spolupráci s orgánmi činnými v trestnom konaní vedúcej až k neobjektívnej výpovedi. Sťažovateľ tiež spochybňuje hodnotu ďalších podporných svedeckých výpovedí, ktoré majú podľa jeho vyjadrenia preukaznú relevanciu iba k motívu skutku, avšak k spáchaniu samotného skutku nemajú žiadnu výpovednú hodnotu. Sťažovateľ uzatvára, že sa konajúce súdy s jeho argumentmi v uvedenom smere nijako nevysporiadali a nastolené otázky nezodpovedali.

4. V ďalšom bode ústavnej sťažnosti sťažovateľ predostiera námietky viažuce sa k jednému zo zohľadnených dôvodov väzby, a síce k väzbe kolúznej. Sťažovateľ poukazuje na argumentáciu Špecializovaného trestného súdu, ktorý za konkrétnu skutočnosť odôvodňujúcu obavu z budúcich kolúzných aktivít sťažovateľa označil jeho konanie

v minulosti, keď mal sťažovateľ u jedného zo svedkov vo vyšetrovanej trestnej veci po výpovedi tohto svedka zisťovať, aké okolnosti pri svojom výsluchu pred orgánmi činnými v trestnom konaní tento uviedol a tiež ho utvrdzovať o vlastnej verzii skutkového stavu, z predmetného skutku ho „vyviňujúcej“. Sťažovateľ na tomto mieste uvádza: „V sťažnosti proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie som namietal vo vzťahu ku kolúznemu dôvodu väzby, že skutok ktorého spáchanie je mi kladené za vinu sa stal v roku 2006, teda pred 13 rokmi. Rovnako pred 13 rokmi som mal kontaktovať [REDAKOVANÉ], avšak po jeho výpovedi. [REDAKOVANÉ] som teda nekontaktoval pred jeho výsluchom a rovnako som ho neovplyvňoval v obsahu jeho výpovede, ani ho nežiadal, prípadne neinštruoval čo má vypovedať.“ Sťažovateľ v nadväznosti na to dôvodí: „Moje konanie spočívajúce v kontaktovaní svedka [REDAKOVANÉ] po jeho výsluchu na polícii nie je spôsobilé jeho výpoveď žiadnym spôsobom ovplyvniť. Pokiaľ by som mal záujem ovplyvňovať jeho výpoveď, kontaktoval by som ho pred výsluchom.“

5. V nasledujúcej argumentačnej línii sťažovateľ spochybňuje opodstatnenosť ďalšieho z uplatnených väzobných dôvodov. K záverom najvyššieho súdu týkajúcim sa preukázania dôvodnosti väzobného stíhania sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sťažovateľ namieta, že samotná hrozba vysokého trestu nie je spôsobilým dôvodom pre útekovú väzbu a aby tomu tak bolo, je nutné, aby k nej pristúpili ďalšie konkrétne skutočnosti, ktoré v spojitosti s označenou hrozbou dostatočne podložia dôvodnú obavu z možného útoku alebo vyhýbania sa trestnému stíhaniu alebo trestu. Sťažovateľ argumentuje, že skutočnosti, ktoré ponúkol vo svojom rozhodnutí najvyšší súd poukazujúci na priaznivé majetkové pomery sťažovateľa a jeho kontakty a zázemie v zahraničí (konkrétne v Španielsku, kde študovala dcéra sťažovateľa), tieto vyvodil iba na základe obsahu žiadosti sťažovateľa o nahradenie väzby peňažnou zárukou a ako také podľa názoru sťažovateľa tieto nemajú reálny základ a ani oporu vo vyšetrovacom spise. Sťažovateľ dodáva, že je jemu vznesené obvinenie pre úkladnú vraždu (v postavení účastníka trestného činu – objednávateľa) síce novou skutočnosťou, avšak podľa neho je nutné prihliadnuť na jeho doterajšie správanie, tu sťažovateľ uvádza, že sa vyšetrovaný skutok stal ešte v roku 2006 a on mal teda dostatok času opustiť územie Slovenskej

republiky, keďže o existencii predmetného vyšetřovania vedel, keď bol v uvedenej trestnej veci v minulosti vypočutý v procesnom postavení svedka.

6. Napokon vo vzťahu k poslednému z väzobných dôvodov, ktorého existenciu vo svojom rozhodnutí najvyšší súd konštatoval, sťažovateľ rovnako ako pri ostatných argumentuje, že aj tento dôvod je založený na ničím nepodložených hypotézach. Podľa sťažovateľa len všeobecné poukázanie na iné trestné stíhanie vedené voči sťažovateľovi nemôže byť dostatočnou oporou pre dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti. Sťažovateľ tiež upozorňuje, že práve v rámci tohto trestného stíhania sudca v jeho prípade nahradil väzbu miernejšími opatreniami – dohľadom probačného a mediačného úradníka a prijatím peňažnej záruky pri súčasnom uložení primeraných obmedzení. Vo vzťahu k ďalšiemu vedenému trestnému stíhaniu, na ktoré sa najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia odvoláva, sťažovateľ uvádza, že v danom konaní nemá vznesené obvinenie pre žiadny trestný čin, a teda tu absentuje akákoľvek konkrétna skutočnosť opodstatňujúca hrozbu pokračovania v páchaní trestnej činnosti. Sťažovateľ uzatvára, že podľa neho prebiehajúce a neskončené trestné konanie s odkazom na prezumpciu nevinu nemôže zakladať väzobný dôvod.

7. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2019 zo 4. novembra 2019 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 41/2019 z 25. novembra 2019, namietané uznesenia Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu zrušil a vrátil vec Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v ustanovení § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a jeho závery

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2019 zo 4. novembra 2019 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 41/2019 z 25. novembra 2019.

K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2019 zo 4. novembra 2019

13. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

14. Vychádzajúc zo svojej judikatúry uvedenej v predchádzajúcom bode tohto uznesenia, vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa prvostupňového uznesenia Špecializovaného trestného súdu konštatuje ústavný súd existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom

prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil. Ochranu jeho základnému právu zaručenému ústavou a právu zaručenému dohovorom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť najvyšší súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označenému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 41/2019 z 25. novembra 2019

15. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

17. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako

aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

18. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

19. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania zakotvené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj v čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje

rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015).

20. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 16 až 19 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

21. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia (právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu totiž zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania, pozri napr. sp. zn. IV. ÚS 350/09) a zistil, že najvyšší súd svoj záver o ustálení väzobných dôvodov a o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa oprel o nasledujúce skutočnosti a z nich plynúce skutkové závery. Najvyšší súd v prvom rade konštatoval splnenie základného materiálneho predpokladu väzby, kde uviedol, že skutkové zistenia obsiahnuté v uznesení o vznesení obvinenia sú v príslušnom štádiu konania dostatočne podporené zabezpečenými dôkazmi, a to viacerými svedeckými výpoveďami, ktorých dôkaznú kvalitu prislúcha definitívne vyhodnotiť až konajúcemu súdu vo veci samej. Na tomto mieste najvyšší súd pripomenul, že táto úloha súdom rozhodujúcim o väzbe zásadne neprislúcha, pričom by výnimočne mohli konštatovať nesplnenie príslušnej materiálnej podmienky väzby iba v prípade absolútneho nedostatku dôkazov proti väzobne stíhanému obvinenému, čo nie je sťažovateľov prípad.

22. K dôvodu útekovej väzby najvyšší súd poukázal na možnosť uloženia výnimočného trestu v prípade sťažovateľa, teda hrozbu vysokého trestu odňatia slobody, ďalej na okolnosti signalizujúce priaznivé majetkové pomery sťažovateľa (zloženie kaucie vo výške 100 000 € v inom väzobnom konaní a ponúknutie peňažnej kaucie aj v aktuálnom väzobnom konaní) a tiež na okolnosti preukazujúce podľa názoru súdu zázemie sťažovateľa v zahraničí (pobyt rodinného príslušníka sťažovateľa v zahraničí z dôvodu štúdia a vycestovanie sťažovateľa na územie príslušného štátu). Najvyšší súd tiež vo vzťahu k námietkam sťažovateľa o nahradení väzby miernejšími opatreniami v rámci iného proti nemu vedeného trestného konania zdôraznil, že je konajúci súd pri rozhodovaní o väzbe

v aktuálnom prípade viazaný konkrétnymi skutkovými okolnosťami, a z tohto dôvodu ho nemôžu zaväzovať závery väzobného rozhodnutia prijatého v rámci iného trestného konania. K argumentácii sťažovateľa, že v prípade dotknutého trestného konania stanovené obmedzenia suplujúce väzbu dodržal, čo by podľa sťažovateľa malo byť súdom zohľadnené aj v danom aktuálnom väzobnom rozhodovaní, najvyšší súd poznamenal, že má táto okolnosť z hľadiska rozhodovania o väzbe irelevantnú povahu, keďže súd mieru rizika pokračovania v trestnej činnosti alebo úteku obvineného len odhaduje a pre ustálenie väzobného dôvodu nie je nevyhnutné, aby k takémuto konaniu alebo k pokusu oň zo strany obvineného už došlo. Najvyšší súd bol tak toho názoru, že všetky uvedené skutočnosti v spojitosti s hrozbou vysokého trestu odôvodňujú u sťažovateľa opodstatnenosť obavy z úteku v úmysle vyhnúť sa trestnému stíhaniu, resp. trestu.

23. S dôvodmi kolúznej väzby sťažovateľa, ktorých danosť konštatoval už prvostupňový Špecializovaný trestný súd, ktorý vzal sťažovateľa do väzby, sa stotožnil aj najvyšší súd, ktorý rovnako ako prvostupňový súd poukázal na iné trestné konanie vedené pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa ustanovení § 296 Trestného zákona, v rámci ktorého síce dosiaľ nebolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, avšak podľa znenia jedného z formulovaných skutkov mal sťažovateľ prostredníctvom inej osoby zanechať odkaz pre iného spoluobžalovaného, aby tento vypovedal tak, ako mu odkazuje najvyššie postavený člen zločineckej skupiny [REDACTED], teda sťažovateľ. Uvedenú okolnosť vyhodnotil najvyšší súd za relevantnú nielen vo vzťahu k dôvodom kolúznej väzby sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ale aj vo vzťahu k existencii dôvodov väzby preventívnej podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Najvyšší súd pri konštatovaní dôvodov preventívnej väzby ako na relevantnú okolnosť odkázal aj na ďalšie vedené trestné konanie, v rámci ktorého je sťažovateľ stíhaný za členstvo v zločineckej skupine, a uzavrel, že toto členstvo v zločineckej skupine je teraz posilnené pri posudzovaní dôvodov väzby v aktuálnom väzobnom konaní o nové obzvlášť závažné obvinenie z objednávky vraždy, čo v celkovom súhrne všetkých spomenutých okolností opodstatňuje v prípade sťažovateľa dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti.

24. Vychádzajúc z bodov 21 až 23 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd vo všeobecnosti konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle (majú totiž logickú podobu, kde argumenty sú jasne vysvetlené a sú súčasne dostatočne zrozumiteľné), ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd v odôvodnení svojho väzobného rozhodnutia relevantným otázkam formulovaným sťažovateľom v konaní o väzbe sťažovateľa poskytol náležitú a presvedčivú odpoveď. Ústavný súd súčasne zastáva názor, že najvyšším súdom prezentovaná interpretácia jednotlivých ustanovení aplikovaných právnych noriem (príslušných ustanovení Trestného poriadku týkajúcich sa väzobného rozhodovania) nijako nepopiera ich účel a zmysel a má teda z hľadiska ich ústavnej konformnosti akceptovateľnú podobu.

25. Ústavný súd sa tak v žiadnom prípade nemôže stotožniť so stanoviskom sťažovateľa, ktoré v ústavnej sťažnosti predostrel, a síce s jeho tvrdením, že sa najvyšší súd posúdením jeho väzobnej veci nezaoberal dostatočne náležite a nezodpovedal jeho relevantné sťažnostné námietky. Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu, tak ako to je uvedené v bodoch 21 až 23 odôvodnenia rozhodnutia ústavného súdu, svedčí o pravom opaku, a síce, že sa označenými námietkami najvyšší súd zaoberal a svoje závery k nim aj náležite podporil logickými argumentmi.

26. Ústavný súd v konkrétnosti poznamenáva, že tak, ako to vyplýva z odôvodnení rozhodnutí oboch konajúcich súdov, základná materiálna podmienka väzby sťažovateľa, a to dôvodnosť podozrenia zo spáchania vyšetrovaného skutku je primerane zdôvodnená konkretizáciou doterajších výsledkov dokazovania majúcich podľa mienky ústavného súdu dostatočnú relevanciu. Stanovisko najvyššieho súdu, podľa ktorého pri rozhodovaní o väzbe obvineného sa nerozhoduje o jeho vine, resp. nevine, ale sa posudzuje len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutku vyšetrovaného trestného činu, keď hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania, plne korešponduje aj ustálenej judikatúre ústavného súdu (pozri

napr. II. ÚS 259/2019). Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa týkajúce sa kvality a vierohodnosti výpovede spolupracujúceho svedka, ktorého výpoveď má v rámci doterajšieho vyšetrovania ťažiskové postavenie, chce ústavný súd upriamiť pozornosť na svoju rozhodovaciu činnosť, v rámci ktorej už viackrát judikoval, že postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využijú zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho chráneného svedka, nemožno považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou takýchto výpovedí dopracujú. Tak ako to vyplýva z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ale koniec koncov aj z relevantných ustanovení Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov), v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, nepravdivých výpovedí je povinnosťou súdu vykonať dôslednú previerku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu (obdobne pozri III. ÚS 665/2016, III. ÚS 11/2019). Aj v prípade hodnotenia výpovede tohto sťažovateľom namietaného spolupracujúceho svedka treba znovu zopakovať už povedané, a síce, že hĺbkové a konečné posúdenie kvality takejto výpovede bude zverené až súdu rozhodujúcemu vo veci samej.

27. Pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 dohovoru, nie čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý je aplikovateľný až na nasledujúce štádiá väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a pod.) Vzhľadom na uvedené ústavný súd kvalifikuje čiastkovú námietku porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru dotknutým uznesením najvyššieho súdu pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi obsahom námietky a obsahom dotknutého článku dohovoru ako zjavne neopodstatnenú (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 581/2015).

28. Vychádzajúc zo záverov uvedených v bodoch 24 až 27 odôvodnenia tohto rozhodnutia, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5

listiny a jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

29. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu